

عده زیادی شده، کاهش میزان برخی مجازات‌ها می‌تواند موجب تجری مجرمین و افزایش جرم و مجازات بشود.

۴. گسترش دادگستری خصوصی

حفظ نظم و برقراری امنیت عمومی هدف غایی تدوین قوانین کیفری است، اما گاه قوانین خود به عنوان عاملی جرم‌زا، زمینه‌های اخلاق امنیت و نظم عمومی را فراهم می‌آورند. با کاهش مجازات بسیاری از جرائم، به دلیل بازدارنده نبودن مجازات‌های موجود، افراد دیگر به دستگاه قضایی مراجعه نکرده، خود اقدام به احقاق حقوق خود خواهند نمود. این امر موجب افزایش هرج‌ومرج، افزایش پرونده‌ها و چند مرحله‌ای شدن دادرسی‌ها خواهد شد.

۵. سونامی اعمال ماده ۱۰ قانون مجازات

با توجه به اصل «عطف بماسبق شدن قانون اخف به حال مجرم» محاکم کیفری شاهد درخواست تخفیف از سوی سایر محکومین به حبس بر اساس بند «ب» ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی خواهند بود؛ بر اساس این بند، چنانچه پس از محکومیت قطعی متهم و قبل از پایان اجراء، قانونی تصویب گردد که مساعدتر به حال متهم باشد، باید در خصوص محکومیت قبلی متهم که مشمول قانون جدید می‌شود، تجدیدنظر صورت پذیرد.

به این ترتیب علاوه بر شعب اجرای احکام کیفری که اقدام به ارسال پرونده‌های نیازمند اصلاح رأی به دادگاه‌های کیفری می‌نمایند،

۹۹ حفظ نظم و برقراری امنیت عمومی

هدف غایی تدوین قوانین کیفری است، اما گاه قوانین خود به عنوان عاملی جرم‌زا، زمینه‌های اخلاق امنیت و نظم عمومی را فراهم می‌آورند. با کاهش مجازات بسیاری از جرائم، به دلیل بازدارنده نبودن مجازات‌های موجود، افراد دیگر به دستگاه قضایی مراجعه نکرده، خود اقدام به احقاق حقوق خود خواهند نمود. این امر موجب افزایش هرج‌ومرج، افزایش پرونده‌ها و چند مرحله‌ای شدن دادرسی‌ها خواهد شد. ۶۶

محکومین به حبس نیز سیل تقاضاهای خویش برای اعمال حق قانونی خود را به سوی محاکم دادگستری گسیل خواهند داد.

۶. افزایش حجم پرونده‌های ورودی به دادگاه کیفری ۲

در قانون «کاهش مجازات حبس تعزیری»، به‌طور غیرمستقیم و به تبع آن، تقلیل مجازات آدم‌ربایی از درجه سه به درجات چهار و پنج برحسب مورد، صلاحیت رسیدگی به این جرم نیز تغییر کرد و در نتیجه از یازدهم تیر ۱۳۹۹، رسیدگی به این جرم دیگر در صلاحیت دادگاه کیفری ۱ نبوده و در صلاحیت دادگاه کیفری ۲ خواهد بود. همچنین در قانون جدید، مجازات جرم تخریب، در صورت ایجاد خسارت تا ۱۰ میلیون تومان جزای نقدی نسبی خواهد بود که به معنای

جرم درجه هفت است و جرم درجه هفت به صورت مستقیم در دادگاه کیفری ۲ طرح می‌شود.

نتیجه‌گیری

حبس‌زدایی از اهدافی است که سیاست کیفری ایران به سمت آن باید حرکت کند؛ اما نباید برای رسیدن به این هدف دست به اقداماتی زد که در کوتاه‌مدت امکان دارد نتایج سطحی حاصل شود و در بلندمدت از هدف اصلی که همان حبس‌زدایی است فاصله گرفته شود. مجلس دهم شورای اسلامی برای حل مشکل ازدحام زندانیان و مدیریت بهتر زندان‌ها اقدام به تصویب قانونی در جهت کاهش حبس تعزیری نمود. قانونی که در مقدمه توجیهی‌اش، عدم تناسب میان جرم و مجازات ذکر شده است، اما خود، علت و تناسب میان جرائم و مجازات‌های کاهش یافته را بیان نکرده است. البته این امر مستلزم یک داده‌پژوهی دقیق در حوزه جرم‌شناختی جهت رسیدن به تناسب میان جرم و مجازات است. همچنین در کاهش هزینه‌های زندان نیز باید پژوهش‌های آماری دقیق صورت گیرد که در صورت آزادی چه تعداد زندانی، چقدر از هزینه‌های زندان کاهش خواهد یافت. عنوان قانون نیز کاهش حبس تعزیری بوده درحالی‌که این عنوان، خود موجب تورم در قوانین شده و در برخی مواد، شاهد افزایش مجازات هستیم. در نهایت آنچه از هدف این قانون برداشت می‌شود، کاهش تعداد زندانیان است؛ بنابراین برای نیل به اهداف متعالی، باید روند صحیح و مبتنی بر داده‌های علمی طی شود.

معضل	راهکار	دستگاه متولی
تورم عنوان قانون و عدم کاهشی بودن تمام مجازات‌ها	تغییر عنوان قانون به «اصلاح موادی از قانون مجازات اسلامی»	- قوه قضائیه از طریق لایحه هیئت وزیران - مجلس شورای اسلامی
عدم تناسب جرم و مجازات	داده پژوهی	قوه قضائیه (معاونت حقوقی، مرکز آمار و فناوری اطلاعات، معاونت اجتماعی و پیشگیری از جرم قوه قضائیه، پژوهشگاه قوه قضائیه، استفاده از ظرفیت‌های دانشگاهی)
عدم اطلاع دقیق میزان تأثیر کاهش زندانیان بر هزینه‌های زندان	تهیه اطلاعات جامع آماری	سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور - معاونت حقوقی قوه قضائیه، مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه
نرخ بالای زندانیان جرائم مواد مخدر	بررسی و اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر	مجلس شورای اسلامی